

Conte

Balada de Nadal

per Pere Roca i Garriga

Contràriament a allò que hom li havia predit amb veu baixa, tot li anava malament. És clar que això d'anar malament s'ha d'entendre d'una determinada manera. Vol dir, en aquest cas concret, que res del que desitjava assolir a breu termini -un enfilall d'illusions servades amb gran reserva, com la de certs vins de cava famosos- no s'havia acomplert. Ben a l'inrevés. Tot se li havia escapat dels dits, se li havia fet aiguapoll. I vet ací que -cosa ben comprensible- ara l'home estava allò que se'n diu trist; estat d'ànim no gens recomanable que, de mica en mica i per l'efecte acumulatiu dels desenganys, s'anà fent crònic. De trist i pansit passà a capficat, a consirós, a abatut... Res, que al capdavant, vulgues no vulgues, inútil tot intent de distracció per mitjans licits, allò ni més ni menys un home desfet. Una desferra. No n'hauríeu donat ni cinc cèntims.

Però el bo del cas -això de bo és, naturalment, un despietat eufemisme- és que, com que el temps no sol deturar-se per fer la migdiada, els esdeveniments que procuraven la desventura del nostre malaurat anaven treballant un dia i un altre dia -descomptades les nits corresponents. El diluvi, el xàfec, fora de l'arca, continuava implacable... Esguardada de portes enfora i sota un bon paraigua, la progressiva ensorrada que traspuava per tots els seus porus, sense que ni un de sol quedés inactiu, era de campionat. Hi havia ja -hi ha gent per a tot en aquest món!- qui feia apostes arran de quan i com es produiria el seu anihilament, el qual, tanmateix, tot-hom donava per descomptat, cert i ineluctable.

No anem, però, massa de pressa: documentem-nos l'indispensable per tal de fer-nos càrrec, sense massa llacunes, de la situació.

Per tal de situar d'alguna manera el fet dramàtic que ens ocupa, convé de

tenir en compte algunes particularitats i circumstàncies, no pas del subjecte (Família? Sí, és clar, la que es considera normal en aquests casos. Vel.leïtats sentimentals? Possiblement. Però això -perdoneu-me- no fa el cas. Com tampoc no té la més mínima importància precisar quina era la seva edat ni el nom que li varen posar en néixer), sinó del seu entorn, del context dins el qual, com el peix dins l'aigua, es desenvolupava la seva vida, ara tan misera.

Cal dir, doncs, que vivia en una ciutat populossíssima, milionària, que no li era del tot estranya, un d'aquests embalsams urbans que ens són ben familiars, que no tenen -se'n guardaran prou!- secrets ni misteris massa grossos; és a dir, que són plens de totes les incomoditats a què honestament pot aspirar un ésser humà del nostre temps. I això, si no vaig errat, vol dir que era un home virtualment feliç, d'aquells que van amb un somriure fabulosament fisiològic als llavis i que, per indefinició, tot els va bé. Tot, entenem-nos, menys aquelles minúcies de les quals no val ni la pena de parlar i que, com sabem, serveixen per a posar una mica d'aigua al vi i fan difícil, fins a cert punt, l'art d'embozzar-se.

Com sol ocórrer en la vida de ciutat, l'aïllament era, en aquella seva urbs, una de les condicions socials bàsiques que hi determinen la conducta aparentment absurda de les persones. On ell vivia, cadascú, ell inclòs, naturalment, era un perfecte desconegut per al seu veí i un fantasma per al vianant que li passava pel costat, frec a frec, en el formigueig de carrers i places, matí, migdia, tarda, vespre i nit. El diàleg, la conversa amb mots articulats, era una caricatura d'allò que hom entén que deuen significar, en el seu origen, els mots que tan ben posats estan als diccionaris. Hi havia, com és de reglament, una determinada atmosfera -oxigen, nitrogen i altres fluids d'estranya naturalesa i composició- que ho envoltava tot i ho afaissonava bellament, però era com si no hi fos, puix ningú no en feia objecte de la més mínima atenció, ni en to poètic ni en cap altre to imaginable. De nit, també devien haver-hi estels, però, la veritat, quedaven molt amunt, molt enlaire i, en tot cas, eren reialme dels cosmonautes tafaners.

Bé, jo compto que, ell, potser no se

n'adonava, però, en el fons, el que estava desitjant era engegar-ho tot a rodar i evadir-se, en cos i ànima, d'aquell cafarnatim, cosa que, d'altra banda i ben mirat, no era d'estranyar i que constituïa l'aspiració íntima, secreta -tal vegada vergonyant i tot- de tota la munió fantasmal que l'envoltava. I sospito que la predicció que, en veu baixa per no esvalotar el galliner, hom li havia fet a requesta seva, i que no veia acomplerta, era quelcom que anava, més o menys dissimuladament també, per aquest camí i en aquest sentit: que d'escapolir-se de la ciutat, ni parlar-ne!...

- Caigui qui caigui -es digué tot d'una, mirant de reüll la seva fatxa enigmàtica en el mirall-, això s'ha d'acabar! I prenent un dels innombrables bolígrafs que tenia escampats per butxaques, taules, calaixos i prestatgeries de casa seva, anava a escriure quelcom sobre un full de paper. Quelcom que no sabia ben bé què seria ni en quina de les diverses llengües que dominava -entre elles, naturalment, l'anglès- havia de ser expressat.

I aleshores, impensadament, per si no n'hi havia prou de tensió i d'angoixa en el seu esperit, es féu al seu voltant i dintre seu, simultàniament, allò que se'n diu el silenci. Però un senyor silenci. Un silenci molt diferent d'altres silencis convencionals. Un silenci, per dir-ho en un mot expressiu, químicament pur. Abismal. La cambra esdevingué talment un sepulcre. I, és clar -les coses obeeixen a unes rigoroses lleis lògiques-, la ciutat, que cal imaginar tothora brunzent i estrepitosa com una mala cosa, com una horribona batalla campal de la guerra del catorze, per solidaritat conceptual, fent un esforç suprem de renúncia a la seva identitat, es convertí a l'instant en un autèntic cementiri, amb la llanguidesa crepuscular que escau a aquesta condició.

PEIX I MARISC

J. BARBERÁ

Tels. 714 52 87 - 714 55 40
CASTELLAR DEL VALLÈS

SPORTS i NAUTICA

Avda. Concòrdia, 33
Telèfon 716 91 28
SABADELL

Aquesta sobtada absència del brogit habitual, produïda verament sense preàmbul operístic ni signes premonitoris de cap mena, li produí un efecte fulminant. El féu suar copiosament, amb una suor freda. Una inenarrable feblesa corporal l'envaí, i, sense tenir temps de dir ni piu, silenciosament -és clar!- caigué, es desplomà. Catacruc!

Com sol succeir en casos semblants, quedà estès a terra, damunt la catifa, en una posició no gens elegant ni decorativa, tan llarg com era (metre setanta) o potser un xic menys, per mor de l'engorgiment. Si algú l'hagués vist per un forat -el del pany, per exemple- hauria pogut sospitar que allí havia ocorregut quelcom de no massa habitual i potser hauria anat corrent a buscar el metge -el de guàrdia, vull dir- o a avisar la policia, és a dir, a aquella mena de gent que s'ocupa d'aquesta mena d'anomalies que de tant en tant enregistra tota ciutat ben organitzada i que serveixen per poder comprovar si funcionen llisos tots els seus engranatges.

El fet constatable és que, passada una estoneta -fa de mal dir si llargueta o curteta- es pogué llevar, incorporar-se i li fou la mar de fàcil reprendre la seva vida normal. Com si tal cosa, posà el bolígraf al lloc d'on l'havia pres, s'espolrà distretament el trajo i, havent tancat el llum, sortí com xiulant de la cambra en qüestió.

Tot baixant del pis -no havia pres l'ascensor, puix no es tractava pas de pujar, d'anar amunt, que en llatí se'n diu "ascendere"- pensava en allò que s'havia dit adés, de "caigui qui caigui", i se sentia satisfet d'haver encertat el pronòstic. Vist així, a posteriori, li semblava una brava profecia. Però no es recordava d'aquella segona part que deia "això s'ha d'acabar!". Malgrat les aparències, era així de distret i estava avesat, per bé que no volia reconèixer, a la inconseqüència.

Si l'episodi acabés així, no tindria massa interès ni massa gràcia, que diguéssim. Ho reconec. Ah! Però és que la cosa continua i, segons com es vulgui mirar, ara ve el bo del cas.

Pel carrer -si fa no fa, igual al de sempre-, la gent continuava anant disfressada de fantasma, cosa que no impedia, però, a ningú de clavar trompada, si s'esqueia, al qui li venia pel davant com si anés a topar-hi o bé li passava massa arran pel costat, dreta o esquerra, és igual. Ell seguí practicant la seva estratègia gairebé rutinària i anava avançant a bon ritme, atantsant-se ràpidament, com d'habitud, allà on havia d'anar. Però sobrevingué una estranya novetat: en aixecar el braç esquerra per

mirar quina hora marcava el seu rellotge, es veu que féu un gest massa enèrgic i massa ampulós (devia ser que encara portava dintre aquell "això s'ha d'acabar!") i, sense voler-ho, donà un cop bastant fort a un dels fantasmes viants del seu entorn. Seria massa casual que ara aquest, que no era ell i que, a més, era un fantasma, també hagués caigut, per mor de la trompada, i hagués quedat estès a terra. Només havent caigut ell, en privat, al seu pis, ja n'hi havia prou. No, no caigué el fantasma en qüestió, sinó que replicà, no atrevint-se per modèstia a aplicar la llei de Talió (Vegeu diccionari, s.v.).

I ja hi van ser! Cal consignar, en honor a la veritat, que, en aquest cas, sense necessitat que ningú l'avisés, acudí la policia, ben uniformada per cert, i amb ràdio-telèfon en bandolera. I, com era d'esperar, es formà tot seguit, al voltant del punt vial conflictiu, una bona rotllana de fantasmes.

Se sentí, d'antuvi, tot un espetec de mots i de frases de caràcter admonitori, recriminatori i, naturalment, contradictori -el codi de la cortesia urbana, a tres bandes- que feia joc amb el brogit de fons que, com era de rigor, anava a càrrec del propi carrer i dels vehicles mecànics que hi transitaven. Però vet ací que, esgotada la fúria i la crispació de l'incident, i mentre el policia començava a fer badalls, el soroll que

venia de més enllà de la rotllana circumstancial anà perdent vigoria, s'anà afluixant, afluixant, com si li haguessin posat sordina, mentre -cosa que d'antuvi semblava és/ser una pura il·lusió de l'esperit- s'insinuava i anava prenent volum una mena de cantúria molt fina, que ningú no sabia d'on venia, com allò que se sol dir del vent i del torrent.

Però aviat s'aclarí la cosa. Eren els fantasmes, aquells mateixos fantasmes de la rotllana, als quals s'uniren altre i altres de més enllà, que feien cor.

La cantúria que, per entendre'ns, podríem anomenar celestial, s'anava difonent i envaïa gradualment, avançant com a onades, tot l'espai que fins aleshores mateix havia ocupat el traüt, el xivarri habitual de la ciutat. I diuen els que hi eren, que aquesta remor cèlica, que feia esborronar com a misatgera que resultava ésser de conceptes de rara benignitat, arribà aviat a ocupar tota la ciutat, la ciutat entera, inclosos els seus més sòrdids racons. I que, amb això, l'urbs s'anà tornant fosforescent, fantasmagòrica -valgui la paraula- i d'una subtilesa gairebé immaterial, etèria. Flocs de neu -imagineu-vos!- anaven caient tots flonjos, sense pressa, balancejant-se, des de les altures i ho embolcallaven tot, absolutament tot, amb suavitat de carícia.

Quina cosa tan estranya -més que estranya, jo diria meravellosa- la que estava succeint!

(No, no ho era tan, d'estranya ni de meravellosa. Era de reglament. Només que, en l'enquadrament del fet que estem contant, havíem oblidat de dir que tot això succeïa a les acaballes de desembre. I el vint-i-cinc de desembre, ja se sap: Fum, fum, fum).

WATS·ART

Sala d'Exposicions

Sant Pere d'Ullastre, 9

Tel. 714 55 71

CASTELLAR DEL VALLÈS